

БІОМЕХАНІКА ЯК ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Соколова О. В.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Омельяненко Г. А.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Тищенко В. О.

*доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор,
професор кафедри теорії та методики фізичної культури і спорту,
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна*

Майбутні вчителі з фізичної культури мають добре орієнтуватись як у теоретичних, так і прикладних проблемах фізичного виховання і спорту та бути здатними до проведення навчально-педагогічної діяльності та науково-практичних досліджень у цій сфері. Тому підготовка висококваліфікованих спеціалістів з фізичного виховання завжди залишається актуальним і розглядається у публікаціях багатьох науковців [6, 8–10]. Одним з освітніх компонентів освітньо-професійної програми підготовки майбутніх вчителів фізичної культури є навчальна дисципліна «Біомеханіка», яка входить до циклу професійної підготовки спеціальності.

Як навчальна дисципліна «Біомеханіка» вивчає рухи людини у процесі виконання фізичних вправ. Розуміння фізичної сутності рухів людини і складності управління ними особливо важливе для вчителя фізичного виховання, тренера. Використання основних понять про рух, простір і час, законів механіки дозволяє професійно застосувати і вдосконалити методи навчання фізичним вправам, підвищувати ефективність їх впливу не тільки на фізичний розвиток школярів, але й враховувати їх пізнавальні здібності [1–5].

Метою викладання навчальної дисципліни «Біомеханіка» є ознайомлення студентів з біомеханічними основами техніки рухових дій та тактики рухової діяльності; формування системи теоретичних знань і практичних навичок проведення біомеханічного аналізу рухової діяльності людини, необхідних для здійснення науково обґрунтованого навчально-виховного процесу з фізичного виховання різних категорій населення [1–5].

До основних завдань вивчення дисципліни «Біомеханіка» відноситься усвідомлення загальних закономірностей будови та функцій рухового апарату; ознайомлення зі специфікою рухової діяльності людини, а також особливостями біодинаміки фізичних вправ у різних видах спорту; набуття наукових уявлень про сутність рухових дій.

«Біомеханіка» вивчається студентами третього курсу протягом шостого семестру. Освітній процес базується на принципах кредитно-модульної системи навчання і проводиться у формі лекцій, лабораторних занять і самостійної роботи.

Опанування навчальної дисципліни «Біомеханіки» забезпечує формування у майбутніх вчителів фізичної культури таких загальних і спеціальних компетентностей: здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях, до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети; знання й розуміння предметної області та професійної діяльності; здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу; здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності; здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення; здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання; здатність використовувати педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології для формування грамотності у фізичній культурі, здорового способу життя, розвитку фізичних якостей, рухових умінь і навичок; здатність проєктувати навчальний процес з фізичної культури з урахуванням освітніх потреб здобувачів освіти, їх стану здоров'я, віку, статі, культурних та національних традицій відповідно до сучасних освітніх тенденцій.

Ефективність навчального процесу в сучасних умовах забезпечується використанням системи електронного забезпечення навчання Запорізького національного університету (СЕЗН ЗНУ) на базі Moodle, а також залученням таких інформаційно-комунікаційних технологій, як електронна пошта, месенджери Viber і Telegram, відеоконференції BigBlueButton Moodle, ZOOM, GoogleMeet [7, 11].

Література

1. Ахметов Р.Ф. Біомеханіка фізичних вправ : навч. посіб. Житомир : ЖДПУ ім. Івана Франка, 2004. 124 с.
2. Базилевич Н.О. Теоретичні основи біомеханіки (курс лекцій) : навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 014 Середня освіта (фізична культура). Переяслав : ФОП Домбровская Я.М., 2020. 150 с.
3. Біомеханіка спорту / за заг. ред. А.М. Лапутіна. Київ : Олімпійська література, 2005. 320 с.
4. Біомеханіка спорту : підручник / О.Ю. Рибак та ін. Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2021. 268 с.
5. Вибрані лекції з біомеханіки : метод. посіб. для студентів ЛДУФК ім. І. Боберського / Рибак О.Ю., Рибак Л.І. Львів, 2017. 131 с.
6. Карченкова М. В. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійної діяльності : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Переяслав-Хмельницький, 2006. 228 с.
7. Про деякі питання організації роботи закладів фахової передвищої, вищої освіти на час воєнного стану : Лист Каб. Міністрів України від 07.03.2022 р. № 235. URL: <https://is.gd/Zqlcgg>.
8. Романчук О. В., Данилевич М. В. Особливості підготовки бакалаврів фізичного виховання в межах спеціальності 014 середня освіта «Фізична культура» у Львівському державному університеті фізичної культури. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт) : зб. наук. праць. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова. 2019. Вип. 6 (114). С. 74-78.*
9. Романчук О. В., Данилевич М. В., Гуцуляк В. Р. Нормативна база підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту в Україні. *Young Scientist. 2020. № 3.2 (79.2). С. 77-81.*
10. Сущенко Л.П. Теоретико-методологічні засади професійної підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2003. 46 с.
11. Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Запорізькому національному університеті. 2022. 14 с. URL: <https://is.gd/O45xQJ>.